

**Програми розвитку
Національного культурно-мистецького і музейного комплексу «Мистецький арсенал»
на 1 рік та 5 років, що розглядалися на засіданні конкурсної комісії.**

Найближчі управлінські завдання / 1 рік

Коригуватимуться в процесі роботи

1. Завершити розробку проектно-кошторисної документації щодо розвитку і будівництва Мистецького арсеналу. У т.ч. пройти усі супутні експертизи, зокрема пам'яткоохоронну
2. Розробити і розпочати адвокаційну кампанію щодо фінансування подальших робіт в Мистецькому арсеналі
3. Провести тендерну закупівлю будівельних робіт та розпочати будівельні роботи
4. Розробити нову організаційну структуру Мистецького арсеналу
5. Розробити і розпочати публічну та GR адвокаційну кампанію щодо необхідності фінансування розбудови команди Мистецького арсеналу
6. Розпочати розширення команди з урахуванням нових потреб
7. Розробити концепцію музею сучасного мистецтва в якості програми МА
8. Розробити закупівельний план творів сучасного українського мистецтва та розширити закупівлі
9. Розпочати роботу над експозицією сучасного українського мистецтва в рамках програми «Музей сучасного мистецтва»
10. Розробити та запустити план роботи Книжкового Арсеналу на період будівництва
11. Посилити роботу Літературної лабораторії
12. Розпочати роботу на концепцією постійної експозиції історичної колекції і/або включення відповідних частин колекції в інші постійні експозиції
13. Розробити концепцію постійної експозиції історичної колекції і/або включення відповідних частин колекції в інші постійні експозиції
14. Завершити розробку концепції і плану з побудови системи електронного обліку експонатів із можливістю експорту у зовнішні відкриті джерела
15. Розробити та почати втілювати діджитал-стратегію Мистецького арсеналу
16. Постійно провадити фандрейзингову роботу для забезпечення діджитал-компоненту роботи інституції.

Місія Мистецького арсеналу

Слугувати інклюзивним і вільним середовищем взаємодії, дебатів про ідеї, переживання естетичного досвіду, обміну рефлексіями задля осмислення сучасності та її джерел у минулому, проектування майбутнього.

Підхід до організаційної культури

Творити таку культуру взаємодії на всіх рівнях (всередині команди типу колега – колега, а також фахівець – відвідувач, інституція – партнер, команда – автор, інституція – держава тощо), яка примножує безпеку і довіру, а людина стоїть в центрі зусиль і прагнень.

Що в основі?

1. Інтегрувати різні творчі практики і культурні досвіди (музейний, художній, літературний і загалом мистецький) у програмах і проектах, онлайн та наживо.
2. Порувати актуальні питання сьогодення: заохочувати осмислення, дебатування, проектування відповідей на наявні виклики у проектах і програмах.
3. Вивчати, фіксувати, інтерпретувати і презентувати сучасну художню культуру, художню спадщину ХХ ст. та спадщину місця.
4. Розвивати наскрізний та різноплановий освітній компонент, що допомагає глибше розуміти сучасність: її джерела, суть творчих практик, основні питання.

Візія

Мистецький арсенал є флагманською українською інституцією культури, яка у своїй діяльності інтегрує різні види мистецтва – від сучасного мистецтва й театру до літератури, спираючись на власну музейну колекцію і залучаючи інші музеї до співпраці. Завдяки цьому люди та художні й професійні спільноти знаходять точки взаємодії та дискусії, взаємно збагачуються, а різні види мистецтва підсилюють одне одного й розвиваються.

У серці діяльності Мистецького арсеналу знаходиться центральний об'єкт культурної спадщини – сама споруда Старий Арсенал. Програмна діяльність інституції є, в тому числі, й формою інтерпретації пам'ятки, її історії, культурного та політичного значення і впливу на майбутнє. Зокрема, саме на це спирається частина музейної роботи Арсеналу, яка стосується археологічних знахідок та інших історичних об'єктів, які можна назвати спадщиною місця.

Мистецький арсенал є інституцією присутності. Тобто, його програмна діяльність великою мірою актуалізується саме в процесі фізичної присутності в одному фізичному просторі: авторів і їхніх аудиторій, самих відвідувачів, людей і творів мистецтва, творів сучасних авторів та історичних об'єктів тощо.

Однак, фізична, тактильна присутність не вичерпує програмну палітру Мистецького арсеналу. Великою та важливою компонентою є діджитал-програма. Саме вона розширює географію роботи Арсеналу, скорочує дистанцію між людьми не тільки географічно, а й комунікаційно.

На найближчі п'ять років основні напрями програмної роботи Мистецького арсеналу охоплюють сфери: музейної роботи, освітньої роботи, сучасного візуального мистецтва, літератури і книжкової справи та меншою мірою сучасного театру й музичного мистецтва.

Музейна робота Арсеналу – і та частина, що стосується історичних пам'яток, і художня складова – базується на колекції інституції, яка поступово розширюється за рахунок принципів колекціонування, окреслених в нині чинній стратегії Арсеналу. А саме: принцип колекціонування спирається на метафору ядра та відцентрових кіл навколо нього, де ядром виступає корпус творів сучасного українського мистецтва, а колами – як артефакти художньої культури в широкому сенсі (наприклад, рукописи, партитури, елементи декорацій тощо), так і художні твори раніших періодів (напр., ХХ ст.).

Важливим фокусом роботи є створення та розвиток музею сучасного мистецтва в якості окремої програми Мистецького арсеналу. Ця робота охоплює як творення власної колекції, її дослідження та

інтерпретацію, так і постійну експозицію, що включає твори з інших колекцій, і змінні виставки. Експозиція має «живий» характер: вона постійно опрацьовується, доповнюється, реінтерпретується.

Літературна програма Мистецького арсеналу спирається на постійно діючу лабораторію та щорічний проект Книжковий Арсенал, котрий має життєве значення для української літературної та книжкової сцен. Театральний/музичний компонент втілено у вигляді окремого лабораторного простору, присвяченого експериментальному театру.

Механізмом ухвалення основних програмних рішень інституції є Програмна рада Арсеналу, котра об'єднує керівників усіх програмних відділів та ініціатив/програм. Тут відбувається професійна дискусія і виробляється творчий порядок денний інституції.

Наскрізно в роботі Мистецького арсеналу присутня освіта. Освітній компонент допомагає своїм аудиторіям:

- непрофесійним аудиторіям: розуміти й інтерпретувати різні форми мистецтва, культурні практики, надбання, прояснювати й обговорювати ідеї сучасності
- творцям та професіоналам: обмінюватися досвідом і досліджувати, як працювати з різноманітними явищами, темами, артефактами
- студентам та професіоналам: набувати практичних навичок.

Інфраструктура Мистецького арсеналу відповідає міжнародним стандартам і має інклюзивний характер, тут втілено стандарти безбар'єрності. Будівля Старого Арсеналу належно охороняється, досліджується й інтерпретується.

Основні управлінські цілі / 5 років

Коригуватимуться в процесі роботи / залежать від ресурсу на будівельні роботи та розвиток

1. Запустити повноцінне функціонування усіх приміщень Мистецького арсеналу з акцентом на збереження будівлі Старого Арсеналу
 - 1.1. Завершити розробку проектно-кошторисної документації щодо розвитку і будівництва Мистецького арсеналу
 - 1.2. Розробити і тримати у фокусі публічної уваги адвокаційну кампанію щодо фінансування подальших робіт в Мистецькому арсеналі
 - 1.3. Завершити процес будівництва, реставрації, пристосування приміщень Мистецького арсеналу, спираючись на концепцію його діяльності.
2. Розбудувати команду Мистецького арсеналу та її спроможність, враховуючи нові потреби (запуск Музею сучасного мистецтва, завершення пристосування приміщень, розширення музейної, літературно, театральної програм)
 - 2.1. Розробити нову організаційну структуру
 - 2.2. Розробити і втілити публічну та GR адвокаційну кампанію щодо необхідності фінансування розбудови команди Мистецького арсеналу
 - 2.3. Провести три хвилі розширення команди: 1) програмні та музейні працівники, працівники юридичного і фінансового супроводу; 2) технічні працівники, інженери, працівники зон гостинності; 3) програмні працівники
 - 2.4. Розширити компетенції команди через постійний освітній процес, набуття нового практичного досвіду та його регулярний аналіз

- 2.5. Закріпити і посилити культуру горизонтальної взаємодії, взаємопідтримки та гнучкої функціональності.
3. Запустити Музей сучасного мистецтва в якості окремої програми
 - 3.1. Розробити концепцію Музею сучасного мистецтва в складі МА (місце в загальній структурі інституції, спосіб роботи, основні цілі тощо), у тому числі налагодити співпрацю з громадськими і приватними ініціативами з аналогічними цілями
 - 3.2. Посилити роботу із формування та вивчення колекції сучасного мистецтва МА, зокрема, розширити програму закупівлі творів до колекції
 - 3.3. Сформуванати постійну експозицію сучасного українського мистецтва, включивши як твори з колекції Мистецького арсеналу, так і спираючись на довгострокові позики з інших державних і комунальних музеїв, приватних збірок тощо. Закласти механізми доопрацювання, доповнення, уточнення реінтерпретації експозиції
 - 3.4. Розробити й запустити програму наукового опрацювання як колекції, так і феноменів сучасного мистецтва в цілому, яка оприлюднюватиметься через освітню роботу, публікації та виставкові проекти
 - 3.5. Започаткувати і підтримувати довгострокову виставкову програму.
4. Розширити книжково-літературну й театральну програми Мистецького арсеналу
 - 4.1. На період будівництва зосередити діяльність Книжкового арсеналу на 1) розбудові міжнародних зв'язків; 2) розвитку партнерств, у тому числі задля проведення окремих складових фестивалю поза межами самої будівлі Арсеналу; 3) розвитку професійної програми для видавців
 - 4.2. Реорганізувати просторові рішення для Книжкового арсеналу на період з 2024 р.
 - 4.3. Перезапустити Книжковий арсенал, посиливши міжнародну компоненту, у 2024 р.
 - 4.4. Поглибити і розширити роботу Літературної лабораторії, створити змістовні зв'язки з роботою Музею сучасного мистецтва, професійною програмою КА й театральним напрямом
 - 4.5. Розробити концепцію і запустити роботу Театральної лабораторії у 2025 р., створивши змістовні зв'язки з роботою Музею сучасного мистецтва та Літературної лабораторії.
5. Розробити та послідовно реалізовувати діджитал-стратегію інституції, що відображатиме основні програмні цілі інституції
 - 5.1. Проаналізувати і удосконалити екосистему сайтів Мистецького арсеналу
 - 5.2. Забезпечити фінансування діджитал-компоненти як у формі грантів і спонсорства, так і з публічних джерел
 - 5.3. Створити систему електронного обліку експонатів із можливістю експорту у зовнішні відкриті джерела
 - 5.4. Інкорпорувати діджитал-компонент в усі публічні програми та проекти. Відтак, масштабувати успішний досвід онлайн-програмування 2020 року та Книжкового Арсеналу-2021, продовжувати апробувати нові підходи (кураторські тури в 3D середовищі, освітні міні-серіали в you tube, стрімінг вибраних подій, 3D-версії виставок тощо).
6. Поглибити опрацювання, інтерпретацію і представлення історичної частини колекції МА та колекції, яка включає мистецтво ХХ ст.

- 6.1. Розробити концепцію постійної експозиції історичної колекції і/або включення відповідних частин колекції в інші постійні експозиції (напр., сучасне мистецтво + мистецтво XX ст., історичні об'єкти + художня спадщина тощо)
- 6.2. Створити програму змінних музейних виставок на період з 2023 р., що включатиме вагомий компонент міжмузейної співпраці
- 6.3. Започаткувати окрему лінійку публікацій та освітньої роботи, що відбиватиме природу цієї частини колекції.

Інституції-орієнтири (не означає автоматичного копіювання підходів):

BOZAR, Брюссель <https://www.bozar.be/en>

Гумбольдт-Форум, Берлін <https://www.humboldtforum.org/en/>

Островська-Люта Олеся Богданівна

